

Пивоварова Г. С. Проблема національно-патріотичного виховання молоді як важлива умова формування громадянського суспільства / Г. С. Пивоварова // Україна в ХХІ столітті: тенденції та перспективи розвитку: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К.: Видавництво Європейського університету, 2016. – С. 83–85.

Пивоварова Г.С.

**ВП «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка»**

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Анотація

В статті представлений досвід національно-патріотичного виховання на базі коледжу через залучення молоді до Центру молодіжних ініціатив; поширення серед молоді української національної ідеї; розробка та реалізація молодіжних ініціатив; виховання в українській молоді активної громадянської позиції та практичне створення потужного прошарку національно орієнтованих лідерів з-поміж молоді у всіх сферах суспільного життя.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, молодіжні ініціативи, громадянськість.

Сьогодні проблема національно-патріотичного виховання вийшла на загальнодержавний рівень. Україна розгорнула активну національно-патріотичну політику на всіх рівнях становлення особистості – починаючи з дитячого садка, школи, будь-якого соціального інституту виховання. В авангарді цієї діяльності знаходиться молодь, адже саме вони мають несформовану позицію, легко піддаються впливові, особливо негативному.

Актуальність формування у молоді правильної, національно-спрямованої громадянської позиції обумовлюється особливою гостротою соціальних проблем, багатоетнічним складом населення України на тлі нестійких традицій демократії і плюралізму та в першу чергу активною антиукраїнською пропагандою ззовні, інформаційною агресією. У цьому сенсі проблема сформованої громадянської позиції особистості або її відсутності може виступати одним з основних критеріїв сформованості громадянського суспільства [1, с.102].

Теоретичні засади національно-патріотичного виховання досліджувалися в працях І. Беха, А. Бойко, В. Бондара, С. Гончаренка, П. Кононенка, В. І. Лозової, Н. Мосейчук, Г. Тронько, О. Савченко, О. Сухомлинської та інших науковців.

У вітчизняній науці виділяють громадянський і національний аспекти виховання, які є складовими національно-патріотичного виховання [1]. Показово, що в перші роки незалежності України найважливішим соціально-політичним завданням постала реалізація проекту творення нації, в основі якого лежала теорія «етнічного ядра» і який фактично був етнонаціональної спрямованості. З початком 1990-х років розпочався процес українізації системи освіти, як зазнає Г. Касьянов, мова йшла про її відповідність новій ролі титульної нації [3, с.126]. В педагогічній науці та виховній практиці національно-патріотичне виховання зводилось до виховання національного, яке мало бути в основі етнічно спрямованим, громадянське виховання розглядалося як другорядне, як складова виховання національного (етнічного за змістом).

Підґрунтям для формування національно свідомої особистості виступають знання з історії, права, української мови та літератури тощо. Саме усвідомлення своїх основних правових гарантій, понять, положень, дає можливість мати активну громадянську позицію. Розуміння та вміння правильно аналізувати історичний розвиток української державності, робити правильні висновки формує підґрунтя для національно-патріотичного становлення особистості. Прищеплення любові до рідної мови розвиває почуття власної ідентичності, ототожнення себе зі своєю Батьківщиною.

З метою формування у молоді патріотичної позиції, формування суспільно-активної особистості і як наслідок громадянського суспільства на базі ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» був створений Центр молодіжних ініціатив.

Сучасна ситуація в державі й суспільстві вимагає негайних та послідовних заходів довгострокового характеру, спрямованих на формування стратегії соціально-економічного, політичного й культурного розвитку України.

При визначенні загальнонаціональних пріоритетів мають бути враховані інтереси молоді. Вона повинна стати активним учасником вирішення завдань, що стоять перед державою та суспільством, тому необхідно створювати умови для її самореалізації і включення в процеси розвитку України. Таким чином, мета молодіжної ініціативи - це участь молоді в процесах державного будівництва.

Її основне завдання - це залучення молоді до побудови українського громадянського суспільства; поширення серед молоді української національної ідеї; розробка та реалізація молодіжних ініціатив; виховання в українській молоді активної громадянської позиції та практичне створення потужного прошарку національно орієнтованих лідерів з-поміж молоді у всіх сферах суспільного життя.

Метою даного центру є об'єднання активних молодих людей, яке допомагає самореалізації молоді через її активацію та підтримку громадських ініціатив.

На базі Центру функціонує правовий семінар на якому викладач права проводить роз'яснювальну роботу щодо понять «нація» і «патріотизм». Треба наголосити, що, по-перше, патріотизм - явище

соціально-історичне, в різні історичні епохи воно має конкретні прояви; зміст поняття «патріотизм», як і зміст поняття «нація», еволюціонує у часовому вимірі під впливом панівних філософських та ідеологічних доктрин, по-друге, якщо слово «нація» широко використовується суспільствознавством, то слово «патріотизм», як зазначає Г. Касьянов, залишається здебільшого у сфері публіцистики, літератури, побутової свідомості [1, 139], при цьому якщо термін «нація» викликає певні дискусії з приводу змісту поняття, то слово «патріотизм» належить до більш усталених категорій. Етимологічно слово «патріотизм» походить від латинського «patrio» - батьківщина - країна батьків, країна твого народу. В свою чергу, слово «patrio» веде родовід від «pater» - батько - кровний і духовний отець.

В науковому і публічному дискурсах не заперечують такого виокремлення, суперечності можуть виникнути, коли починають з'ясовувати що повинно бути в основі патріотизму: любов до свого народу, нації чи людства в цілому, країни, міста, місця, де народився, спільноти індивідів, які мешкають на одній землі, єдині у своїх культурних прив'язаностях і в прагненнях захищати свої цінності. Як наслідок виникають різноманітні визначення патріотизму, деякі мають політичні конотації, пов'язані з ідеологією: «державницький патріотизм» (громадянській націоналізм), «державний патріотизм», «конституційний патріотизм», «громадянській патріотизм», «політичний патріотизм», «український національний державний патріотизм», «національний патріотизм», «українській патріотизм», «імперський патріотизм», «етнічний патріотизм», пов'язаний зі становленням етнонаціональної свідомості українців, «топологічний патріотизм», пов'язаний з місцевістю де народився, «малою Батьківщиною», «ненаціональний патріотизм» та «патріотичний націоналізм», «космополітичний патріотизм» («інтернаціоналістській націоналізм»), «особистий патріотизм». Дослідники явища патріотизму та змісту національно-патріотичного виховання, які спираються на «теорію етнічного ядра» нації, акцентують національно-культурні, природні, ментальні аспекти патріотизму та національно-патріотичного виховання

Ми вважаємо, що високий рівень національно-патріотичного виховання у вищому навчальному закладі та формування національно-патріотичної культури молоді через навчальну та просвітницьку діяльність, може змінити громадянську позицію молоді на краще, сприяти створенню нового майбутнього України.

Список використаних джерел

1. Мартинюк І. В. Національне виховання: теорія і методологія / І. В. Мартинюк. - К. : ІСДО, 1995. - 160 с. 2. Демчук В.С. Формування громадянської компетентності студентської молоді у вищому навчальному закладі / В. С. Демчук // Формування громадянської компетентності учнівської молоді : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (8-9 лютого 2005 р.) ; [ред. кол. Белова Л. О., Гавриш В. І., Покроєва Л. П. та ін.] – Харків : ХОНМБО, 2005. – С. 245-250. 3. Касьянов Г. В. Україна 1991—2007: нариси новітньої історії. — К. : Наш час, 2007. - 432 с.